

İLİMLERİN TASNİFİ **(İlm-i Zahir ve İlm-i Batın)**

Süleyman YAPICI

ANKARA - 2011

İlimlerin Tasnifi

İSBN

978-605-89191-2-9

Kapak

Dizgi ve Mizanpaj

Süleyman Yapıcı

İsteme Adresi

Süleyman Yapıcı

0533.391 28 96

Baskı

Anıl Grup Matbaacılık

Dikmen Caddesi No : 244 / P 13 - 14

Tel : +90 (312) 483 63 53 - 482 75 45

Fax: +90 (312) 482 11 45

Dikmen - ANKARA / TÜRKİYE

Birinci Baskı

Ankara 2011

İçindekiler

Össöz	9
I. Bölüm	
İslam'da İlim ve İlmin Gayesi	
İlmin Tarifi	15
İslam'da İlim	19
Kur'an-ı Kerim'de İlim	19
Sünnet'te İlim	24
İlmin Gayesi	31
II. Bölüm	
İlimlerin Tasnifi ve Çeşitleri	41
A. Farz-ı Ayn Olan İlimler	41
B. Farz-ı Kifaye Olan İlimler	45
1. İlm-i Zahir	47
Şer'i İlimler	47
Kur'an -Tefsir- İlmi	48
Hadis İlmi	51
Fıkıh İlmi	54
Kelam İlmi	56
Ahlak İlmi	58
Tasavvuf İlmi	60

İlimlerin Tasnifi

Müsbet İlimler	63
Kur'an-ı Kerim'de Müsbet İlimler	63
Astronomi İlmi	75
Jeoloji İlmi	85
Fizik İlmi	87
Biyoloji İlmi	91
Tıp İlmi	93
Koruyucu Hekimlik -Hıfız- İlmi	97
Antropoloji İlmi	102
Daktiloskopi -Parmakizi- İlmi	104
Psikoloji İlmi	106
Sosyoloji İlmi	108
İktisat İlmi	110
Ziraat ilmi	112
Matematik ilmi	114
Müslümanların Müsbet İlme	
Hizmetleri	117
Astronomi	119
Tıp	128
Fizik	137
Kimya	144
Matematik	146
2. İlm-i Batın	155
İlm-i Batının Şer'i Delilleri	161
İlm-i Batına Müşahhas Deliller	169
İlm-i Zahir ve İlm-i Batının Birleştikleri ve Ayrıldıkları Noktalar	173
C. Sünnet Olan İlimler	179
D. Mekruh ve Haram Olan İlimler	181

E. Mübah Olan İlimler	183
-----------------------	-----

III. Bölüm

İslam'da Alim, Ulema-i Zahir ve Ulema-i Batın

İslam'da Alim ve Alime Verilen Önem	187
Kur'an-ı Kerim'de Alim	187
Sünnet'te Alim	191
Ulema-i Batın ve Ulema-i Zahir	195
Ulema-i Batın'ı Ulema-i Zahir'den	
Ayırıcı Özellikler	201
Son Bölüm	207
Kaynaklar	213

Önsöz

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a, salat ve selam O'nun Resulü Muhammed Mustafa (S.A.V.)'e ve O'nun aile ve ashabına...

İnsanın yaratılış gayesi yaratıcısını bilmek, ibadet etmek ve yeryüzünü imar ederek Allah adına hükmetmektir. Yönetimde Allah'ın temsilcisi olan insanı, Allah ilk yarattığı zaman onu; ilimle, eşyanın hakikatını bilme ile mücehhez kılmıştır. Mahlukatın en şerefli ve en mükemmeli olan insana Allah'ı Teala, kendi sıfatından biri olan **İlim**'den ancak bir cüz'ünü vermiştir. Bunun yanında kainattaki her şey insanın emrine verilmiştir. Ancak tek bir şartla ki; o da Allah'ı bilmek...

İşte bunun anahtarı ilimdir.

Kur'an-ı Kerim'de ilim ve hikmete çok önem verilmiştir. İlimden bahseden ayet sayısı 750'ye varır. Kur'an'ın ilk emri “Oku”¹ olup,

*“Alimi görür, cahili kör kabul eder.”*²

*“Bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?”*³

-
1. Alak Suresi, Ayet: 1.
 2. Fatır Suresi, Ayet: 19-21.
 3. Zümer Suresi, Ayet: 9.

*“Allah ’tan kulları içinde ancak alimler korkar”*⁴

*“İlim talep etmek her müslümana farzdır”*⁵ ayet ve yüzlerce hadisler İslam'ın ilme verdiği önemi en açık bir şekilde belirtmektedir.

Ancak, bu ilimden maksat amelle birlikte bulunan ilimdir. Bunun gayesi ise, sadece nazariyatta kalacak faydasız ilimden kaçınmaktır. Resulullah (S.A.V.) de: *“Allahım faydasız olan ilimden sana sığınırım”*⁶ buyurmuştur.

İşte Kur’an’ın istediği ilim; boş, nazariyatta kalacak olan faydasız bir ilim olmayıp, insanın iç dünyasını aydınlatan şer’i ve batın ilmi; dış dünyasını aydınlatan ise müsbet ilimdir.

“Oku” ilahi hitabına muhatab olan müslümanlara ilmi talep etmek farz olduğuna göre dünyada ve ahirette mesut olmak, Hak’tan batılı ayırt etmek için kendisini bu gayeye ulaştıracak olan ilmi elde etmek ve öğrenmek mecburiyetindedir.

İslam’ın ve müslümanların ilme verdiği önemden dolayı İslam'ın kültür merkezlerinden biri olan İspanya, İslam idaresi altında iken üniversitelerin giriş kapıları üzerinde şöyle yazılı idi:

“Dünya dört direk üzerinde durur;

- 1. Alimin -hikmeti- ilmi,*
- 2. Büyüklerin adaleti,*
- 3. Allah ’ın has kullarının ibadetleri,*
- 4. Kahramanların cesareti.”*

4. Fâtır Suresi, Ayet: 28.

5. Hz. Enes, Ramuz el- Ehadis, 1/312, 10. Hadis.

6. Hz. Enes, Ramuz el -Ehadis, 1/223, 9. Hadis.

İslam'ın ve müslümanların ilme verdiği öneme bakınız ki, birinci sırayı alim ve onun ilmi gelmektedir. Çünkü alimlerin mürekkebi, şehitlerin kanlarından daha kıymetlidir.

Bu dört direğin en başında ilmin getirilmesi boşuna değildir. Evvela cehalet denilen püsküllü belayı yenmek gerekir ki, diğerleri tam olsun.

O halde, Allah'ı unutmayan ve unutturmayan bir ilim... Hakkı arayan, hakikati anlayan ve Allah'a ulaşan bir alim... İmana getiren, huzur veren ilim... Hem dünyayı, hem ahireti tanıtan ve anlatan ilim...

Böyle ilim, böyle alim ne güzel... Yaşayan ve yaşatan ilim adamı ne güzel... Dünyanın direği ilim... Mü'minlerin dostu, İslam'ın hayatı ve imanın direği, helal ve haramın alameti, cennet ehlinin yollarının nuru olan ilim...

Yalnız olana o iyi bir arkadaştır. Gurbette yoldaş, tehada konuşan bir meslekdaştır. Geniş ve sıkıntılı anlarda yol gösterendir... Düşmana karşı silahtır... Dostların yanında zinetir... Yıkmayıp yapan alim... Dünya bunlara hasret. İnsanlık bunlara muhtaç... İlme ve ilim adamına susamış nice toplumlar vardır. Yol üzerindeki işaret taşları, işaret ışıkları gibidir ilim adamları... Kafada fikir, dilde zikirdir ilim adamları...

Dünyayı ayakta tutan bu dört direğin ilki olan ilmi, “*İlimlerin Tasnifi (İlm-i Zahir ve İlm-i Batın)*” konusunu, çeşitli kaynaklardan derin ve geniş olan bu konuyu araştırırken, bu konunun derli - toplu ve bir arada ele alınıp incelenmediğini gördüm.

Ancak bu konuda en fazla İmam-ı Gazzali'nin “*İhya-i Ulum'd-Din*” adlı eserinde bilgi verilmesine rağmen, müsbet ilimler hakkında fazla bir bilgi verilmemiştir. Diğer eserlerde

ise, sadece bunların bir bölümü ele alınıp incelenmiştir.

Bu eserin hazırlanmasına ve yazılmasına vesile olan merhum Hocam Kamil Yaylalı'ya sonsuz şükranlarımla birlikte Cenab-ı Hakk'tan af ve mağfiret niyaz ediyorum. Mekanı cennet olsun. Amin.

İlm-i Zahir ve İlm-i Batın konusunu incelerken, tam manasıyla bir çalışma yaptığım iddiasında bulunamam. Kemalât ancak Allah (C.C.)'a mahsustur.

Allah, bizi bildiğiyle amel eden kullarından eylesin. Amin.

Süleyman YAPICI